

UNIVERSITY OF THE
FREE STATE
UNIVERSITEIT VAN DIE
VRYSTAAT
YUNIVESITHI YA
FREISTATA

UFS·UV

ARCHIVE FOR CONTEMPORARY AFFAIRS
ARGIEF VIR EIETDSE AANGELEENTHEDE

Inventory of the private collection of

JvonS von Moltke

PV31

Contact us

Write to:

Archive for Contemporary Affairs
University of the Free State
P.O. Box 2320
Bloemfontein 9300
South Africa

Visit us:

Archive for Contemporary Affairs
Stef Coetzee Building
Room 109
Academic Avenue South
University of the Free State
205 Nelson Mandela Drive
Park West
Bloemfontein

Telephone:

+27(0)51 401 2418/2646/2225

Email:

arca@ufs.ac.za

INVENTARIS VAN DIE PRIVATE DOKUMENTEVERSAMELING VAN
J. VON MOLTKE

INLEIDING

1. TOEGANKLIKHEID

Kragtens die skenkingsvoorwaardes kan insae alleen verkry word met verlof van die Direkteur van die Instituut vir Eietydse Geskiedenis.

2. CURRICULUM VITAE

Johannes von Strauss von Moltke is op 16 November 1908 te Senekal in die Cranje-Vrystaat gebore. Hy ondergaan sy skoolopleiding aldaar. Op 5 Mei 1931 tree hy in die huwelik met Aletta Jacomina van der Watt, wie op 30 Oktober 1941 oorlede is. Uit hierdie huwelik is drie seuns gebore. Op 23 Januarie 1943 tree hy weer in die huwelik met Maria Catharina Ackermann. Uit hierdie huwelik is twee seuns gebore. ¹

Na voltooiing van sy skoolopleiding het hy o. m. die volgende betrekkinge beklee: bankklerk, komiteeklerk vir die Stadsraad van Windhoek, advertensiebestuurder vir T.W. Beckett en Kie en sirkulasiebestuurder van Die Vaderland. Sedert 1938 lê hy hom in Suidwes-Afrika op die boerdery toe, terwyl hy ook die kiesafdeling, Karas vir die jare 1950 tot 1966 in die Volksraad verteenwoordig. ²

Behalwe bogenoemde betrekkinge het J. von Moltke ook nog op talle komitees en bestuursliggame gedien. So was hy o. m. die leier van die S. A. Fasciste (Gryshemde) in die Oostelike Provinsie vir die tydperk 1934 tot 1938. ³ Lid van die Federale Raad van die Nasionale Party (1945-1966), voorsitter van die Nasionale Party in Suidwes-Afrika (1955-1961) en lid van die Argiefkommissie (1954-1969) ⁴.

Johannes von Moltke se belangstelling in die geskiedenis en veral die politieke geskiedenis van Suidwes-Afrika het aanleiding gegee tot talle publikasies in die verband.

3. DIE DOKUMENTE EN HUL ORDENING

3.1. HERKOMS

Hierdie versameling is periodiek vanaf 1963 deur mnr. J. von Moltke aan

-
- 1 Lêer, IA/A2, J. von Moltke aan die Direkteur, Instituut vir Eietydse Geskiedenis, 18. 4. 1973.
2 Instituut vir Eietydse Geskiedenis, Curriculum Vitae, J. von Moltke.
3 Lêer IGIV/A2, J. von Moltke aan dr. C. Geysler, 6 Augustus 1971.
4 Instituut vir Eietydse Geskiedenis, Curriculum Vitae, J. von Moltke.

Die Instituut vir Eietydse Geskiedenis vir bewaring oorhandig.

3.2 ORDENING

By die bewaring van hierdie dokumente is geen spesifieke stelsel gevolg nie en is die dokumente in die volgende reekse ingedeel: korrespondensie, toesprake, aantekeninge, memoranda en verslae, inligtingstukke en koerantknipsels. Die reeks korrespondensie bestaan uit 'n algemene lêer en onderwerpslêers, oor die Mandaat Party en die Nasionale- en Verenigde Nasionale Suidwes Party.

Publikasies en foto's wat uit die versameling gelig is, word onderskeidelik in bylae A, B en C aangedui.

4. OMVANG EN FISIESE TOESTAND

Die versameling is nog in 'n baie goeie toestand van bewaring en beslaan 0,09 meter rakruimte.

INHOUDSOPGAWE

BLADSY

A. Korrespondensie

1.	Algemeen	1
2-3	Onderwerpslêers	1
4	Toesprake en Aantekeninge	1
5	Memoranda, Verslae en Inligtingstukke	2
6	Koerantknipsels	2

BYLAAG A :	PUBLIKASIES	3
BYLAAG B :	PAMFLETTE	4
BYLAAG C :	FOTO'S	5
BYLAAG D :	SPOTPRENTE	7
BYLAAG E :	KOERANTE	8

INVENTARIS

<u>Lêr No.</u>	<u>Beskrywing</u>	<u>Tydperk</u>
<u>A. Korrespondensie</u>		
<u>Algemeen</u>		
1	Algemeen	3 April 1946 - 25 Aug. 1955 ¹⁾
<u>Onderwerpslêers</u>		
2	Nasionale- en Verenigde Nasionale Suidwes Party	10 Nov. 1923 - ? ? 1954.
3	Suidwes Mandat Party	17 Maart 1955 - 28 Aug. 1955 ²⁾
<u>Toesprake</u>		
4	Algemeen	s. d.
<u>Aantekeninge</u>		
	Algemeen (Aantekeningboek)	? ? 1933 - ? 1943 ³⁾
	Uittreksels uit die Suidwes-Afrikaner en Windhoek Advertiser (Aantekening- boek)	20 Sept. 1909 - • 2 Des. 1932 ⁴⁾
	Diverse aantekeninge	31 Jan. 1930 - 25 Jan. 1955 ⁵⁾

-
- 1 Bevat ook 'n afskrif van 'n brief van J. von Moltke aan Direkteur vir Eietydse Geskiedenis, 6 Aug. 1971.
 - 2 Bevat ook 'n afskrif van 'n brief van J. von Moltke aan P.F. van der Schyff, 17 Oktober 1965.
 - 3 Inskrywings is nie in chronologiese volgorde nie.
 - 4 Geen inskrywings is vir die tydperk 21 September 1909 tot 9 Junie 1927 gemaak nie.
 - 5 Aantekeninge vir die tydperk 1931 tot 1948 ontbreek.

<u>Lêr No.</u>	<u>Beskrywing</u>	<u>Tydperk</u>
	<u>Memoranda en Verslae</u>	
5	Algemeen	1946 - 1955.
	<u>Inligtingstukke</u>	
	Genl. Smuts oor mandaat in 1920 ⁶⁾ .	1920.
	Verklaring van J.C. van der Merwe is. vergadering wat J. von Moltke op 6 April 1945 toegesprek het.	23 April 1945.
	Deportasie aanbevelingskommissie; ar- gumente m.b.t. O.J.G. Haelbich, e.a.	26 Aug. 1946.
	Extracts from bulletins issued by Rev. George Houser - The secretary of the "Americans for South African Resistance Organisation".	14 April 1953.
	Oorsig oor die ontstaan van Duitsmedium regeringskole in Suidwes-Afrika	s. d.
	General conditions which must be fulfilled before the Mandates Regime can be brought to an end.	s. d.
	Woorde wat indruk gemaak het: 'n Beleid wat stemme gevang het: Durf hulle dit her- haal. ⁷⁾	s. d.
	Niehaus en Von Moltke praat (verkiesinge- pamflet)	s. d.
	<u>Koerantknipsels</u>	
6	Algemeen	12 Jun. 1948 - 24 Jan. 1958.

6 Uittreksels uit toesprake van Genl. Smuts.

7 Uittreksels uit toesprake van verskeie persone in verband met Duitsers in
Suidwes-Afrika.

BYLAAG A : PUBLIKASIES

VERWYSING BESKRYWING OPMERKINGS

- Boshoff, S.P.E. **Rebellie Sketse**.⁸

⁸ Hierdie publikasie is op 10 September 1984 oorgeplaas na die UOVS/SASOL Biblioteek.

BYLAAG B : PAMFLETTE

<u>VERWYSING</u>	<u>BESKRYWING</u>	<u>OPMERKINGS</u>
-	Du Plessis, A.H. Dag van beslissing. Windhoek, Suidwes-Drukkery, 1955.	P24.549
-	Oosthuizen, O.A. Suid-Afrikaanse "Nasionalisme", sy swart verlede gedurende die 1939-1945 oorlog. Pretoria, Verenigde Party, 1945.	P16.10
-	Oosthuizen, O.A. Die Naturelle- en Kleurlingbeleid van die Vernienigde Party. Pretoria, Verenigde Party, c. 1949.	P13.31
-	United Party. The Policy of the United Party. Johannesburg, United Party, c. 1953.	P24.227

BYLAAG C

FOTO'S

<u>VERWYSING</u>	<u>BESKRYWING</u>	<u>OPMERKINGS</u>
F 31/1	Afdruk van 'n skildery van pres. S.J.P. Kruger deur adv. E.H. Louw	
F 31/2	Adv. en mev. C.R. Swart as Goewerneur-Generaal van die Unie van S.A.	
F 31/3	J. von Moltke in Uniform van die Gryshemde ⁹	
F 31/4	Koerantafdruk van tekening van J. von Moltke deur Victor Ivanhoff	
F 31/5	Adv. en mev. E.G. Jansen	
F 31/6	Afdruk van 'n tekening van adv. J.G. Strijdom deur adv. E.H. Louw	
F 31/7	Drie lede van die Gryshemde in uniform. Mnr. J. von Moltke staan heel links	
F 31/8	Dr. D.J. Malan	
F 31/9	Adv. J.G. Strijdom	
F 31/10	Argief-Kommissie, 1961-1964	
F 31/11	Parlementsgebou, Kaapstad	
F 31/12	Skets van C.R. Swart deur adv. E.H. Louw	
F 31/13	Dr. H.F. Verwoerd	

⁹ Beskik ook oor 'n negatief van die foto.

<u>VERWYSING</u>	<u>BESKRYWING</u>	<u>OPMERKINGS</u>
F 31/14	Senatore en Volksraadslede van S.W.A. in die die Unie Parlement, 1950 (2 kopieë)	
F 31/15	Kieskollege vir die verkiesing van die eerste Staatspresident van die Republiek van S.A. Volksraad, Kaapstad, 10 Mei 1961	
F 31/16	Volksraad van die Eerste Parlement van die Republiek van S.A. Eerste sessie, Kaapstad, 5 Junie 1961	
F 31/17	Eerste Nasionale Party Koukus van die Republiek van S.A., 1961	
F 31/18	'n Gedeelte van die 1 200 perderuiters wat genl. J.B.M Hertzog, Senekal in begelei het, 10 November 1923	

BYLAAG D : SPOTPRENTE

<u>VERWYSING</u>	<u>BESKRYWING</u>	<u>OPMERKINGS</u>
S31/1	Spotprent van J. van Moltke.	
S31/2	Spotprent van Boesmanvanger.	
S31/3	Spotprent van J. van Moltke deur Bob Connolly, Kaapstad, Febr. 1962. ⁹	
S31/4	Spotprent van Parlementslede. ¹⁰	
S31/5	Spotprent oor Boesmanstemreg. ¹¹	
S31/6	Spotprent van 6 persone op 'n Blesbok se rug met onder andere J. van Moltke en Japie Basson.	

⁹ Bevat ook 'n geskrewe brief vanaf mnr. V. Ivanoff aan mnr. J.S. van Moltke.

¹⁰ Beskik ook oor 'n negatief van die spotprente.

¹¹ Bevat ook 'n geskrewe stuk uit 'n Johannesburgse koerant na aanleiding van die "Boesman-toespraak": Gaan leer by Boesmans", asook 'n koerantknipsel van die spotprent uit **Die Transvaler** van 19 Maart 1955.

BYLAAG E : KOERANTE

<u>VERWYSING</u>	<u>BESKRYWING</u>	<u>OPMERKINGS</u>
------------------	-------------------	-------------------

1.	Patria,	19 Desember 1936. 30 Januarie 1937. 21 April 1937. 31 Mei 1937. 8 Oktober 1937.
----	----------------	---

*189. Lando
28/9/1998.*